

PROVEĎTE VLASTNÍ HODNOCENÍ

týkající se možností, jak dosáhnout cílů v oblasti kvality architektury a zastavěného prostředí pro všechny

- Máte rozhodovací pravomoc nebo jste členem iniciativy a chcete zavést postup, který povede k zajištění vysoké kvality budov, veřejných prostorů a prostředí pro život?
- Potřebujete vodítko, které vám pomůže se ujistit, že jste uvážili všechny příslušné body, které je třeba zohlednit pro dosažení požadované kvality výsledku?

Potom by vám mohl pomoci tento kontrolní seznam. Jednoduše si projděte otázky na druhé straně a zhodnoťte, do jaké míry byly jednotlivé aspekty v rámci daného zásahu zohledněny. Míru v procentech, která byla dosažena u jednotlivých kritérií, zapište do grafu. Vyplňte paprskový (pavučinový) graf pro každý projekt. Na grafu bude znázorněno, jak dobře byly jednotlivé aspekty uváženy. Nižší hodnoty vyjadřují, že danému kritériu je třeba věnovat větší pozornost, zatímco vyšší hodnoty znamenají, že dané kritérium bylo dostatečně nebo plně zohledněno.

Když si otázky projdete, pomůže vám to zohlednit příslušné aspekty, přitom však není nezbytné se zabývat všemi otázkami. Otázky představují zkrácenou verzi kontrolního seznamu. Jeho plnou verzi naleznete ve zprávě s názvem [Na cestě ke společné architektonické kultuře – investice do vysoce kvalitního prostředí pro život pro všechny](#), kterou v letech 2020–2021 vypracovala pracovní skupina evropských odborníků.

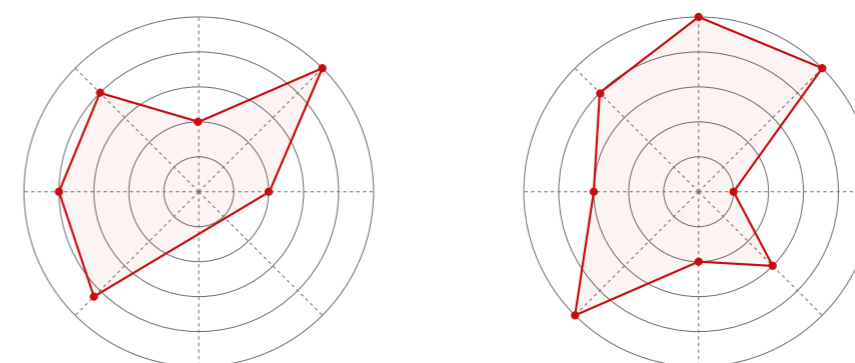
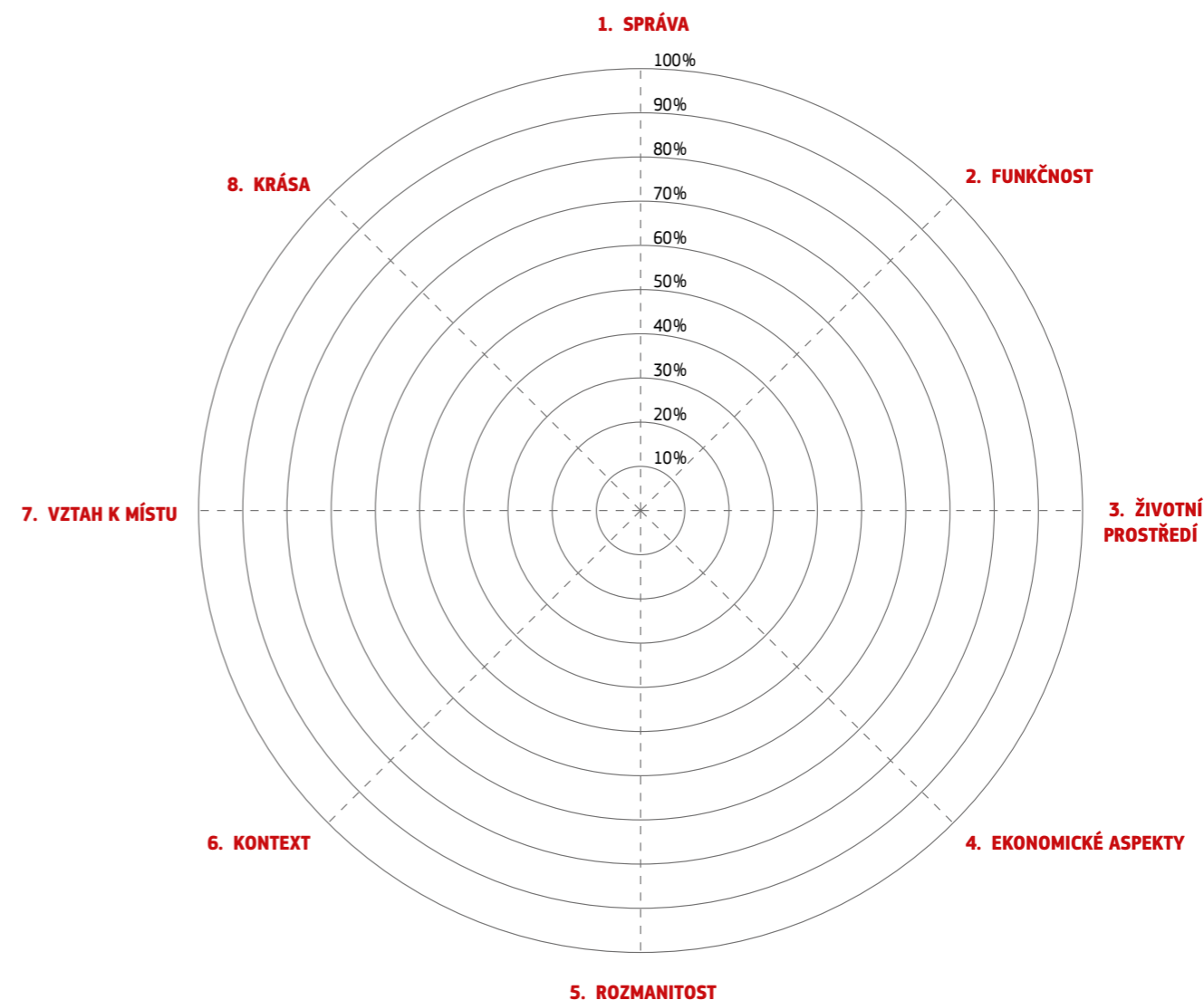

Veřejný sektor může prokázat svou vedoucí úlohu a začlenit systém posuzování kvality do plánovacích postupů pro účely investic – lze ho použít při zvažování investičních možností a možného umístění, výstavbě a správě nemovitostí, zadávání veřejných zakázek, hodnocení návrhů financování, přípravě dokumentace (např. v oblasti územního plánování a projektování) apod. Zodpovězení otázek pro posouzení kvality může přinést to, že všechny společenské skupiny (odborníci i neodborníci) budou lépe vnímat místa s vysoce kvalitní stavební kulturou a budou je uznávat a že se rozšíří znalosti a všeobecné povědomí o otázkách kvality souvisejících se zastavěným prostředím.

Tento systém posuzování kvality lze uplatnit i v mnoha dalších případech a situacích. Dá se například použít ke srovnání kvality při hodnocení stavebních a plánovacích projektů, ale může také posloužit poradním výborům pro stavební záměry a plánování, při soutěžích nebo jako vodítko pro pracovní setkání občanů a různé konzultace a debaty. Může se rovněž použít

ke kritickému zhodnocení vlastních dokončených projektů nebo k dokumentaci úspěšných plánovacích postupů u jednotlivých míst. Ve všech uvedených případech tkví potenciál systému posuzování kvality v tom, že je možné transparentně provést úplné a vyvážené posouzení ústředních kvalitativních otázek souvisejících se zastavěným prostředím a toto posouzení zohlednit.

Metody posuzování závisejí na dostupných údajích. Ke **kvantitativním metodám posuzování** patří kvantitativní obsahová analýza (údajů, struktur, zdrojů), standardizované rozhovory, šetření, standardizované pozorování, sledování, mapování, pozorování, statistické zjišťování, počítání výskytů, odhady atd. **Kvalitativní metody posuzování** zahrnují kvalitativní obsahovou analýzu, interpretaci, hodnotové soudy, osobní rozhovory nebo ohniskové skupiny, průzkumy, sledování, mapování, soutěže o návrh atd. Jako podklady pro posouzení mohou být použity výsledky všech uvedených forem šetření a dotazování.

◀ Vyplněný paprskový graf bude vypadat nějak takto:

Tento pracovní list a otázky na uvedeném kontrolním seznamu (který není vyčerpávající) jsou v souladu s davoským systémem posuzování kvality stavební kultury a s „evropskými zásadami kvality pro zásahy financované EU s potenciálním dopadem na kulturní dědictví“.

© Evropská unie 2022

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2022

Opakované použití tohoto dokumentu se povoluje za předpokladu, že je řádně uvedeno autorství a vyznačeny jakékoli změny.

PDF ISBN 978-92-76-38094-8 doi:10.2766/611279 NC-09-21-172-CS-N
Print ISBN 978-92-76-38124-2 doi:10.2766/543191 NC-09-21-172-CS-C

EVROPSKÁ UNIE

1. SPRÁVA

- Je postup založený na znalostech a osvědčených postupech?
- Jsou do všech částí postupu zapojeni příslušní odborníci a orgány zabývající se stavební kulturou?
- Mají řízení postupu na starost mezioborové týmy?
- Je potřeba uspořádat soutěž o návrh? Jsou v zadávacím řízení zohledněna hodnotová kritéria (nikoli jen kritérium ceny)?
- Využívají se v rámci postupu poradní výbory pro stavební záměry a plánování / odborný přezkum návrhů? Je postup podpořen poznatky výzkumu v oblasti navrhování? Produkuje nové poznatky a dovednosti?
- Používá se participativní rozhodování (se zapojením veřejnosti, která místo spoluvytváří)? Probíhá rozsáhlá diskuse o kvalitě místa?
- Jedná se o součást ucelené strategie pro udržitelný rozvoj?
- Byly ve spolupráci s odborníky na stavební kulturu provedeny studie týkající se posouzení rizik a zmírnění zjištěných rizik?
- Bude zaveden systém sledování, jehož účelem bude měřit plnění cílů v oblasti kvality?

5. ROZMANITOST

- Zabraňuje zásah segregaci, gentifikaci a vzniku ghett v oblasti?
- Přispívají vlastnické/investiční modely ke vzniku městských částí se smíšeným využitím, které jsou plné života?
- Vytváří zásah prostory příjemné pro uživatele a podporuje kombinaci různých využití a různorodou skladbu uživatelů?
- Poskytuje rozmanité, atraktivní a příjemné soukromé i veřejné prostory pro setkávání lidí?
- Je k dispozici dostatek zelených ploch a veřejných prostorů pro mnoho různých využití?
- Vyznačuje projekt sdílenou odpovědnost za soukromé a veřejné prostory (například ve formě participativních postupů apod.)?
- Podporuje zásah udržitelné životní podmínky a posiluje sociální odolnost tím, že vytváří vysoce kvalitní, dostupné, cenově přijatelné a přístupné obytné prostory?
- Vychází zásah ze zásad univerzálního designu – přístupnosti pro všechny? Využívá vhodně bezbariérová řešení?
- Jsou naplánovány studie, které budou provedeny po uvedení do provozu s cílem měřit a sledovat spokojenost uživatelů a interakci s místem?

2. FUNKČNOST

- Je projekt vhodný pro daný účel a byl vytvořen zvláště pro tento konkrétní případ využití nebo opětovného využití? Vyhovuje řešení potřebám, přáním a činnostem všech uživatelů?
- Splňuje návrh plánovací, architektonické a technické normy a předpisy?
- Zohledňuje regionální/místní specifika a využívá materiály z místních zdrojů a dovednosti místních pracovníků?
- Je návrh dostatečně flexibilní, aby se dal použít k více účelům? Lze ho přizpůsobit měnícím se podmínkám a potřebám při zachování jeho hlavních kvalit a hodnot?
- Obsahuje návrh zdravá městská veřejná prostranství, zelené plochy a snadno přístupnou přírodní krajinu?
- Podporuje a propaguje návrh dobré životní podmínky a zdravý životní styl? Podporuje nízkou úroveň dopravního provozu a obsahuje řešení pohybu chodců a cyklistů?
- Zvyšuje projekt bezpečnost včetně odolnosti vůči přírodním nebezpečím?
- Jsou navrhované technické zásahy dostatečně vyzkoušeny? Zahrnuje řešení experimentální přístupy?

6. KONTEXT

- Byl před tímto zásahem zkoumán a důkladně analyzován kontext místa?
- Považuje se v rámci projektu kulturní dědictví jasně za společný statek a podporuje se sdílená odpovědnost?
- Jak zásah dodržuje vnitrostátní a mezinárodní normy a zásady týkající se kulturního dědictví?
- Budou mít příští generace i nadále přístup k dědictví i se vším jeho bohatstvím, nebo budou některé jeho prvky ztraceny? Pokud budou ztraceny, jako to budou příští generace vnímat?
- Byla zachována a případně posílena autentičnost a integrita dědictví/krajinu?
- Odpovídá zásah ve všech měřítcích struktury městské zástavby, volnému prostoru, architektonické kompozici a barevné a materiálové skladbě v jeho okolí?
- Existuje rovnováha, harmonie a/nebo řízený dialog mezi dědictvím a novými prvky? Jsou nové budovy vhodně začleněny do (historické) struktury okolní zástavby?
- Jsou další využívání stávající zástavby a nemovitého kulturního dědictví, jejich adaptivní opětovné využívání a jejich řádná údržba upřednostňovány před novou výstavbou?

3. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

- Jaký bude mít projekt dopad na životní prostředí?
- Jak bylo zohledněno přizpůsobování se změně klimatu, ochrana klimatu a uhlíková neutralita?
- Jak byli konzultováni a zapojeni obyvatelé a společenství zúčastněných subjektů?
- Je v projektu myšleno na údržbu v budoucnu?
- Je možné návrh přizpůsobit případným změnám funkcí podle měnících se potřeb uživatelů?
- Vychází zásah z konceptu odpovědného využívání půdy a konceptu vysoké vytiženosti?
- Podporuje uchovávání a zvyšování hodnoty přírody?
- Podporuje biologickou rozmanitost (genetickou, druhovou a ekosystémovou rozmanitost)? Prosazuje udržitelnou mobilitu?
- Je v souladu se zásadou „odmítnout, omezit, opravit, znovu použít a recyklovat“?
- Zabraňuje znečištění?
- Vyrábějí se materiály, které se mají použít, na místě?

7. VZTAH K MÍSTU

- Posiluje zásah pocit identity a vztah k místu a přispívá tím k pocitu příslušnosti k místu?
- Slučuje se daný způsob využití s kapacitou místa, přičemž zachovává nebo zvyšuje kvalitu prostoru a integritu života lidí a biologickou rozmanitost v něm?
- Rozšiřuje zásah příležitosti ke společenským interakcím a upevňuje společnou vizi rozdílných identit a občanské hrdosti?
- Vytváří a podporuje projekt různé stránky vlastní identity?
- Posiluje zásah vztah k místu spojením s přírodou a krajinou?
- Jsou v bezprostředním okolí místa snadno přístupné a vysoce kvalitní zelené plochy?
- Zaměřuje se projekt spíše na renovaci a ochranu než na radikální přeměnu?
- Lze zachovat autentičnost místa (zejména v případě, že projekt počítá s moderním novým návrhem pro stávající či nový způsob využití)?

4. EKONOMICKÉ ASPEKTY

- Vyprodukuje zásah pouze krátkodobý zisk, nebo bude ekonomicky životaschopný i dlouhodobě?
- Představuje projekt vysoce kvalitní výstavbu, která zvýší hodnotu místa?
- Jsou náklady životního cyklu přiměřené, aniž by se muselo slevit z kvality prostoru?
- Byl vhodně zohledněn renovační cyklus?
- Byl uvážěn kumulativní dopad co největšího počtu skupin nákladů?
- Byly v rané fázi přípravy návrhu zváženy všechny příslušné metody založené na spolupráci, které zvyšují kvalitu a účinnost?
- Zlepšuje řešení fyzickou dostupnost různých druhů vybavenosti, komodit, zařízení a veřejných služeb?
- Využívá projekt přístup k zeleným plochám a veřejným prostranstvím a zlepšuje ho?
- Zlepšují ekonomické aspekty návrhu, výstavby a provozu cenovou dostupnost místa? Jak projekt zvyšuje hodnotu nemovitostí (vypovídá o ní například ochota zaplatit)?

8. KRÁSA

- Jak zásah ovlivní estetické vnímání prostoru a atmosféry ze strany pozorovatele? Byla pečlivě zvážena estetičnost veřejných prostorů?
- Odráží projekt to, jak autor návrhu chápe vysoce kvalitní zastavěné prostředí, přičemž návrh zároveň zdůrazňuje autorovu kreativitu, s níž nachází vyvážená řešení, jeho znalost materiálů a cit pro detail?
- Vyznačuje se zásah promyšleným návrhem a kvalitně provedenou výstavbou?
- Má řešení návrhu umělecký rozměr?
- Prohlubuje návrh vztah mezi místem, jeho okolím a lidmi?
- Cítí se lidé díky zásahu uvolněně?
- Byly pečlivě zváženy smyslové vnímání (včetně zrakových, sluchových, hmatových a čichových vjemů) a estetická hodnota místa (včetně harmonie, proporcí, kompozice, rytmu, pohybu, akcentu/kontrastu, výrazu, symetrie, materiálů, měřítko, průhlednosti/neprůhlednosti, otevřenosti/uzavřenosti a autentičnosti)?